

Høringsinnspill til lovforslag om konsultasjoner og veileder

linna ja biras sámiid searvi / Hinnøy og omegn sameforening (IBSS) viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høring av forslag til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner) og utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuners konsultasjoner med samiske interesser.

IBSS er positiv til både lovforslaget og utkast til veileder. IBSS vil med dette også uttrykke støtte til høringsuttalelsene fra NSR og Samerådet.

Samerettsutvalget 2 har i sin utredning NOU 2007: 13 foreslått en ny lov om saksbehandling og konsultasjoner med samiske interesser. I lovforslaget fra departementet, som også Sametinget har sluttet seg til gjennom konsultasjoner, er det foreslått å innta regler om konsultasjoner i et nytt kapittel i sameloven. Vi mener det er hensiktsmessig og at det vil gjøre reglene bedre kjent og mer tilgjengelige. Videre er det positivt at departementet foreslår å inkorporere ILO-konvensjon nr. 169 i sameloven og at loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

IBSS viser til de positive erfaringene med dagens konsultasjonsavtale mellom Sametinget og staten og mener det gir et godt grunnlag for å lovregulere konsultasjonsplikten for statlige myndigheter. Videre mener vi forslaget om å slå fast en konsultasjonsplikt på kommunalt og fylkeskommunalt nivå i lov, kombinert med en veileder, er en god løsning. Kommunene og fylkeskommunene er ulike, og den samiske befolkningen er ulikt organisert og har ulike behov etter hvor vi er i Sápmi.

IBSS ber imidlertid om at det blir innarbeidet en henvisning til FNs erklæring om urfolks rettigheter i veilederen til konsultasjoner.

Fritt og informert forhåndssamtykke

Samene har rett til selvbestemmelse etter urfolksretten, jf. FNs erklæring om urfolks rettigheter art. 3. Av art. 4 følger det at samene har rett til selvstyre i interne anliggender. Etter FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27, som er inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven med forrang, er det en materiell grense for inngrep i samisk kulturutøvelse. Denne grensen kan ikke krenkes av staten med mindre det foreligger et fritt og informert forhåndssamtykke (FPIC), jf. Menneskerettighetskomiteens uttalelser (Poma Poma vs. Peru).

IBSS presiserer at konsultasjoner ikke fritar myndighetene fra å overholde andre internrettslige eller folkerettslige forpliktelser overfor samene. Man kan ikke konsultere seg bort fra noe som i utgangspunktet er i strid med menneskerettighetene eller folkeretten, med mindre det er oppnådd et fritt og informert forhåndssamtykke fra det berørte urfolket.

Konsultasjoner på kommunalt nivå

Etter lovforslaget er det lokale representative institusjoner som primært skal konsultere med kommunene. IBSS ble stiftet i 1977 og har lang erfaring med å arbeide med samiske saker i Hinnøy og omegn, både opp mot kommuner, Sametinget og statlige myndigheter. IBSS vil

være én av foreningene som er aktuell konsultasjonspart for kommunene i saker som gjelder samene. IBSS vil være en konstruktiv samarbeidspartner for kommunene i vår region. Gode prosesser vil ikke bare føre til bedre beslutninger, men det vil også skape mer forståelse for hverandre. Vi ser også nødvendigheten for at konsultasjoner blir gjennomført på en effektiv måte.

Samerettsutvalget 2 – NOU 2007: 13

IBSS må dessverre bruke anledningen til å etterlyse fremdrift i oppfølgingen av de resterende forslagene fra Samerettsutvalgets utredning NOU 2007: 13. Det er over 12 år siden utredningen blir levert, og fortsatt er våre rettigheter til land og naturressurser i vår region ikke rettslig anerkjent. Troms og Nordland er fortsatt underlagt statlig forvaltning uten noen som helst deltakelse fra oss som bor her, verken fra samer eller andre. Det er ikke akseptabelt at samer som bor i Troms og Nordland ikke har innflytelse i forvaltningen over egne utmarksressurser.

IBSS konstaterer at Norge dermed ikke oppfyller ILO-konvensjon nr. 169 og urfolkserklæringen, og ber om at regjeringen, i samarbeid med Sametinget, setter i gang oppfølgingsarbeidet av NOU 2007: 13 så snart som mulig.